അധ്യാത്മരാമായണേ അരണ്യകാണ്ഡം
സർഗം1

ശ്രീമഹാദേവ ഉവാച
അഥ തത്ര ദിനം സ്ഥിത്വാ പ്രഭാതേ രഘുനന്ദനഃ .
സ്നാത്വാ മുനിം സമാമന്ത്ര്യ പ്രയാണായോപചക്രമേ .. 1..

മുനേ ഗച്ഛാമഹേ സർവേ മുനിമണ്ഡലമണ്ഡിതം .
വിപിനം ദണ്ഡകം യത്ര ത്വമാജ്ഞാതുമിഹാർഹസി .. 2..

മാർഗപ്രദർശനാർഥായ ശിഷ്യാനാജ്ഞപ്തുമർഹസി .
ശ്രുത്വാ രാമസ്യ വചനം പ്രഹസ്യാത്രിർമഹായശാഃ .
പ്രാഹ തത്ര രഘുശ്രേഷ്ഠം രാമ രാമ സുരാശ്രയ .. 3..

സർവസ്യ മാർഗദ്രഷ്ടാ ത്വം തവ കോ മാർഗദർശകഃ .
തഥാപി ദർശയിഷ്യന്തി തവ ലോകാനുസാരിണഃ .. 4..

ഇതി ശിഷ്യാൻ സമാദിശ്യ സ്വയം കിഞ്ചിത്തമന്വഗാത് .
രാമേണ വാരിതഃ പ്രീത്യാ അത്രിഃ സ്വഭവനം യയൗ .. 5..

ക്രോശമാത്രം തതോ ഗത്വാ ദദർശ മഹതീം നദീം .
അത്രേഃ ശിഷ്യാനുവാചേദം രാമോ രാജീവലോചനഃ .. 6..

നദ്യാഃ സന്തരണേ കശ്ചിദുപായോ വിദ്യതേ ന വാ .
ഊചുസ്തേ വിദ്യതേ നൗകാ സുദൃഢാ രഘുനന്ദന .. 7..

താരയിഷ്യാമഹേ യുഷ്മാൻ വയമേവ ക്ഷണാദിഹ .
തതോ നാവി സമാരോപ്യ സീതാം രാഘവലക്ഷ്മണൗ .. 8..

ക്ഷണാത്സന്താരയാമാസുർനദീം മുനികുമാരകാഃ .
രാമാഭിനന്ദിതാഃ സർവേ ജഗ്മുരത്രേരഥാശ്രമം .. 9..

താവേത്യ വിപിനം ഘോരം ഝില്ലീഝങ്കാരനാദിതം .
നാനാമൃഗഗണാകീർണം സിംഹവ്യാഘ്രാദിഭീഷണം .. 10..

രാക്ഷസൈർഘോരരൂപൈശ്ച സേവിതം രോമഹർഷണം .
പ്രവിശ്യ വിപിനം ഘോരം രാമോ ലക്ഷ്മണമബ്രവീത് .. 11..

ഇതഃ പരം പ്രയത്നേന ഗന്തവ്യം സഹിതേന മേ .
ധനുർഗുണേന സംയോജ്യ ശരാനപി കരേ ദധത് .. 12..

അഗ്രേ യാസ്യാമ്യഹം പശ്ചാത്ത്വമന്വേഹി ധനുർധര .
ആവയോർമധ്യഗാ സീതാ മായേവാത്മപരാത്മനോഃ .. 13..

ചക്ഷുശ്ചാരയ സർവത്ര ദൃഷ്ടം രക്ഷോഭയം മഹത് .
വിദ്യതേ ദണ്ഡകാരണ്യേ ശ്രുതപൂർവമരിന്ദമ .. 14..

ഇത്യേവം ഭാഷമാണൌ തൌ ജഗ്മതുഃ സാർധയോജനം .
തത്രൈകാ പുഷ്കരിണ്യാസ്തേ കൽഹാരകുമുദോത്പലൈഃ .. 15..

അംബുജൈഃ ശീതലോദേന ശോഭമാനാ വ്യദൃശ്യത .
തത്സമീപമഥോ ഗത്വാ പീത്വാ തത്സലിലം ശുഭം .. 16..

ഊഷുസ്തേ സലിലാഭ്യാശേ ക്ഷണം ഛായാമുപാശ്രിതാഃ .
തതോ ദദൃശുരായാന്തം മഹാസത്ത്വം ഭയാനകം .. 17..

കരാലദംഷ്ട്രവദനം ഭീഷയന്തം സ്വഗർജിതൈഃ .
വാമാംസേ ന്യസ്തശൂലാഗ്രഗ്രഥിതാനേകമാനുഷം .. 18..

ഭക്ഷയന്തം ഗജവ്യാഘ്രമഹിഷം വനഗോചരം .
ജ്യാരോപിതം ധനുർധൃത്വാ രാമോ ലക്ഷ്മണമബ്രവീത് .. 19..

പശ്യ ഭ്രാതർമഹാകായോ രാക്ഷസോഽയമുപാഗതഃ .
ആയാത്യഭിമുഖം നോഽഗ്രേ ഭീരൂണാം ഭയമാവഹൻ .. 20..

സജ്ജീകൃതധനുസ്തിഷ്ഠ മാ ഭൈർജനകനന്ദിനി .
ഇത്യുക്ത്വാ ബാണമാദായ സ്ഥിതോ രാമ ഇവാചലഃ .. 21..

സ തു ദൃഷ്ട്വാ രമാനാഥം ലക്ഷ്മണം ജാനകീം തദാ .
അട്ടഹാസം തതഃ കൃത്വാ ഭീഷയന്നിദമബ്രവീത് .. 22..

കൌ യുവാം ബാണതൂണീരജടാവൽകലധാരിണൌ .
മുനിവേഷധരൌ ബാലൌ സ്ത്രീസഹായൌ സുദുർമദൌ .. 23..

സുന്ദരൌ ബത മേ വക്ത്രപ്രവിഷ്ടകവലോപമൌ .
കിമർഥമാഗതൌ ഘോരം വനം വ്യാലനിഷേവിതം .. 24..

ശ്രുത്വാ രക്ഷോവചോ രാമഃ സ്മയമാന ഉവാച തം .
അഹം രാമസ്ത്വയം ഭ്രാതാ ലക്ഷ്മണോ മമ സമ്മതഃ .. 25..

ഏഷാ സീതാ മമ പ്രാണവല്ലഭാ വയമാഗതാഃ .
പിതൃവാക്യം പുരസ്കൃത്യ ശിക്ഷണാർഥം ഭവാദൃശാം .. 26..

ശ്യത്വാ തദ്രാമവചനമട്ടഹാസമഥാകരോത് .
വ്യാദായ വക്ത്രം ബാഹുഭ്യാം ശൂലമാദായ സത്വരഃ .. 27..

മാം ന ജാനാസി രാമ ത്വം വിരാധം ലോകവിശ്രുതം .
മദ്ഭയാന്മുനയഃ സർവേ ത്യക്ത്വാ വനമിതോ ഗതാഃ .. 28..

യദി ജീവിതുമിച്ഛാസ്തി ത്യക്ത്വാ സീതാം നിരായുധൗ .
പലായത ന ചേച്ഛീഘ്രം ഭക്ഷയാമി യുവാമഹം .. 29..

ഇത്യുക്ത്വാ രാക്ഷസഃ സീതാമാദാതുമഭിദുദ്രുവേ .
രാമശ്ചിച്ഛേദ തദ്ബാഹൂ ശരേണ പ്രഹസന്നിവ .. 30..

തതഃ ക്രോധപരീതാത്മാ വ്യാദായ വികടം മുഖം .
രാമമഭ്യദ്രവദ്രാമശ്ചിച്ഛേദ പരിധാവതഃ .. 31..

പദദ്വയം വിരാധസ്യ തദദ്ഭുതമിവാഭവത് .. 32..

തതഃ സർപ ഇവാസ്യേന ഗ്രസിതും രാമമാപതത് .
തതോഽർധചന്ദ്രാകാരേണ ബാണേനാസ്യ മഹച്ഛിരഃ .. 33..

ചിച്ഛേദ രുധിരൗഘേണ പപാത ധരണീതലേ .
തതഃ സീതാ സമാലിംഗ്യ പ്രശശംസ രഘൂത്തമം .. 34..

തതോ ദുന്ദുഭയോ നേദുർദിവി ദേവഗണേരിതാഃ .
നനൃതുശ്ചാപ്സരാ ഹൃഷ്ടാ ജഗുർഗന്ധർവകിന്നരാഃ .. 35..

വിരാധ-കായാ-ദതി-സുന്ദരാ-കൃതിഃർ-
വിഭ്രാജ-മാനോ വിമലാം-ബരാ-വൃതഃ .
പ്രതപ്ത-ചാമീകര-ചാരുഭൂഷണോ+
വ്യദൃ+ശ്യ-താഗ്രേ ഗഗനേ രവി+ര്യഥാ .. 36..

പ്രണമ്യ രാമം പ്രണതാർതിഹാരിണം
ഭവപ്രവാഹോപരമം ഘൃണാകരം .
പ്രണമ്യ ഭൂയഃ പ്രണനാമ ദണ്ഡവത്
പ്രപന്നസർവാർതിഹരം പ്രസന്നധീഃ .. 37..

വിരാധ ഉവാച
ശ്രീരാമ രാജീവദലായതാക്ഷ
വിദ്യാധരോഽഹം വിമലപ്രകാശഃ .

ദുർവാസസാകാരണകോപമൂർതിനാ
ശപ്തഃ പുരാ സോ൯ദ്യ വിമോചിതസ്ത്വയാ .. 38..

ഇതഃ പരം ത്വച്ചരണാരവിന്ദയോഃ
സ്മൃതിഃ സദാ മേ൯സ്തു ഭവോപശാന്തയേ .
ത്വന്നാമസങ്കീർതനമേവ വാണീ
കരോതു മേ കർണപുടം ത്വദീയം .. 39..

കഥാമൃതം പാതു കരദ്വയം തേ
പാദാരവിന്ദാർചനമേവ കുര്യാത് .
ശിരശ്ച തേ പാദയുഗപ്രണാമം
കരോതു നിത്യം ഭവദീയമേവം .. 40..

നമസ്തുഭ്യം ഭഗവതേ വിശുദ്ധജ്ഞാനമൂർതയേ .
ആത്മാരാമായ രാമായ സീതാരാമായ വേധസേ .. 41..

പ്രപന്നം പാഹി മാം രാമ യാസ്യാമി ത്വദനുജ്ഞയാ .
ദേവലോകം രഘുശ്രേഷ്ഠ മായാ മാം മാ വൃണോതു തേ .. 42..

ഇതി വിജ്ഞാപിതസ്തേന പ്രസന്നോ രഘുനന്ദനഃ .
ദദൗ വരം തദാ പ്രീതോ വിരാധായ മഹാമതിഃ .. 43..

ഗച്ഛ വിദ്യാധരാശേഷമായാദോഷഗുണാ ജിതാഃ .
ത്വയാ മദ്ദർശനാത്സദ്യോ മുക്തോ ജ്ഞാനവതാം വരഃ .. 44..

മദ്ഭക്തിർദുർലഭാ ലോകേ ജാതാ ചേന്മുക്തിദാ യതഃ .
അതസ്ത്വം ഭക്തിസമ്പന്നഃ പരം യാഹി മമാജ്ഞയാ .. 45..

രാമേണ രക്ഷോനിധനം സുഘോരം
ശാപാദ്വിമുക്തിർവരദാനമേവം .
വിദ്യാധരത്വം പുനരേവ ലബ്ധം
രാമം ഗൃണന്നേതി നരോ൯ഖിലാർഥാൻ .. 46..

ഇതി ശ്രീമദധ്യാത്മരാമായണേ ഉമാമഹേശ്വരസംവാദേ
അരണ്യകാണ്ഡേ പ്രഥമഃ സർഗഃ .. 1..
ഓം
CHECKED BY GURU P.R.IYER
3.5.2024